

Maakuntahallitus 27.1.2025
Maakuntajohtaja Jyri Arponen
§ 3 Ajankohtaiset asiat

Vuoden 2025 aluekehittämiskeskustelut

Aluekehittämisen keskustelut ovat lakisääteinen valtion ja alueiden välinen menettely, jonka tavoitteena on edistää yhteistyötä ja vuorovaikutusta alueiden kehittämisen tavoitteiden saavuttamiseksi. Keskusteluissa pyritään valtion ja alueiden yhteisen näkemyksen muodostamiseen alueiden kehittämisen tavoitteista, toimeenpanosta ja toimintaedellytyksistä otettavaksi huomioon eri toimijoiden toiminnan ja talouden suunnittelussa. Vuoden 2025 keskustelujen keskeisimpänä lähtökohtana on valtioneuvoston maaliskuussa 2024 hyväksymä aluekehittämispäätös.

Aluekehittämisen keskustelut toteutetaan vuonna 2025 kaikkien maakuntien yhteisenä temaattisena keskusteluna 20.-21.3.2025. Keskustelun teemoja on valmisteltu ministeriöiden kanssa valtioneuvostoverkostossa, ja niistä on käyty vuoropuhelua maakuntaliitton kanssa.

Vuoden 2025 aluekehittämisen keskustelujen teemat ovat:

- Alueellisten ja kansallisten toimien yhteensovitus talouskasvun vauhdittamiseksi
- Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen
- Alueellinen resilienssi ja henkinen kriisinkestävyys

Kustakin teemasta tullaan valmistelevaan keskustelua taustoittava muistio, jossa myös tarkennetaan keskustelukysymykset sekä tavoitteet keskustelulle. Päävastuu taustoituksesta on vastuuministeriöllä, joista sovitaan valtioneuvostoverkostossa.

Lisätietoja: aluekehitysjohtaja Tarja Nuotio, p. 040 506 3715 ja elinkeinopäällikkö Petteri Partanen p. 040 776 0630, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

Aurora-mitali 2025 – ehdotuksia kerätään helmikuun loppuun

Varsinais-Suomen liitto on avannut haun vuoden 2025 Aurora-mitalin saajaksi. Aurora-mitali on tunnustus, joka myönnetään henkilölle, yhteisölle, viranomaiselle, yritykselle tai työryhmälle, joka on merkittävästi edistänyt Varsinais-Suomen kulttuuria taiteen, kulttuuriryön tai tieteen alalla. Mitali voidaan myöntää myös Varsinais-Suomesta lähtöisin olevalle henkilölle, joka on vaikuttanut valtakunnallisesti kulttuuriryöhön. Vuonna 2025 jaetaan järjestyksessään 101. Aurora-mitali. Viime vuonna mitali myönnettiin Puolalan yhtenäiskoulun musiikkiluokille sekä Puolalanmäen musiikkilukiolle.

Ehdotuksia mitalin saajaksi voivat tehdä Varsinais-Suomen liiton jäsenkunnat, kulttuuritoimikunnat, kulttuurialan toimielimet, seurakunnat sekä yksittäiset varsinaissuomalaiset. Ehdotukset käsitellään Varsinais-Suomen liiton kulttuuritoimikunnassa maaliskuussa ja lopullisen päätöksen tekee maakuntahallitus. Tunnustus jaetaan Eurooppa-päivän vastaanotolla 9.5.2025.

Ehdotuksia voi tehdä seuraavissa kategorioissa:

- Henkilökohtainen elämäntyö
- Viimeaikainen merkittävä teko/tapahtuma tai uusi avaus
- Pitkäjänteinen työ jonkin asian puolesta
- Jokin muu perusteltu syy

Ehdotuksessa tulee perustella, miten ehdotettu taho tai henkilö on edistänyt maakunnan kulttuuria ja miksi juuri tänä vuonna Aurora-mitalin myöntäminen olisi perusteltua. Lisäksi toivotaan selvitystä siitä, miten ehdotettu taho tai henkilö vaikuttaa valtakunnallisesti.

Ehdotuksia voi lähettää verkkolomakkeella 28.2.2025 saakka osoitteessa www.lyyti.fi/reg/aurora2025

Lisätietoja: erikoissuunnittelija Maiju Oikarinen, p. 040 529 9411, etunimi.sukunimi@varsinais-suomi.fi

Varsinais-Suomen maakuntastrategian päivitys etenee – tilannekuva valmistumassa

Varsinais-Suomen maakuntastrategian 2040 päivitys ja maakuntaohjelman 2026–2029 valmistelu etenee. Valmistelun ohjausryhmä on tammikuussa käsitellyt valmistelun tilannekuva ja rakenneehdotusta. Valmisteluprosessia esiteltiin tammikuussa myös kuntajohtajakokoukselle.

Valmistelun tilannetta esitellään seuraavaksi sidosryhmille tarkoitetussa tilannekuva- ja visiowebinaarissa 28.1.2025. Webinaarissa tutustutaan myös valtioneuvoston tulevaisuusselonteon toimintaympäristöanalyysiin ja peilataan sitä Varsinais-Suomessa kumppanuusverkostojen kanssa yhteistyössä koottuun maakunnan tilannekuvaan. Tilaisuuden lopuksi katse suunnataan tulevaisuuteen maakunnan kärkitavoitteiden muotoilun ja visiokeskustelun kautta.

Työ jatkuu tämän jälkeen Turussa järjestettävässä tavoitetyöpajassa 25.2. ja toimenpidetyöpajassa 4.3.2025. Työpajat ovat kaikille avoimia.

Lisätietoja: kehittämispäällikkö Salla-Maria Lauttamäki, p. 040 520 0761 ja salla-maria.lauttamaki@varsinais-suomi.fi

Etelä-Suomen maakuntien tavoitteena vahvistaa Suomen kilpailukykyä

Etelä-Suomen maakunnat nostavat vuodelle 2025 yhteisen edunvalvonnan tavoitteeksi Suomen kansainvälisen kilpailukykyyn kasvattamisen. Tavoite sisältää Etelä-Suomen yhteydet Eurooppaan sekä TKI-toiminnan ja osaajapulan ratkaisut.

Yhteisen edunvalvonnan lähtökohtana on Etelä-Suomi, joka tarjoaa kilpailukykyiset ratkaisut niin Suomen kuin koko Euroopan kasvun vahvistamiseksi. Suuralue tuottaa yli puolet Suomen bruttokansantuotteesta ja vastaavat yli puolesta tavaraviennistä. Etelä-Suomesta on myös suurimmat ja lyhyimmät yhteydet Eurooppaan.

Etelä-Suomen viisi maakuntaa – Varsinais-Suomi, Uusimaa, Päijät-Häme, Kymenlaakso ja Etelä-Karjala – ovat usean vuoden ajan vahvistaneet yhteistyötään. Yhteistyötä johtaa kuluvan vuoden Päijät-Hämeen liitto.

Lisätietoja: vt. edunvalvontajohtaja Malla Rannikko-Laine, p. 040 7213 429

Merialuesuunnittelun ajankohtaiset: Merestä on kaikille – Havet är för alla

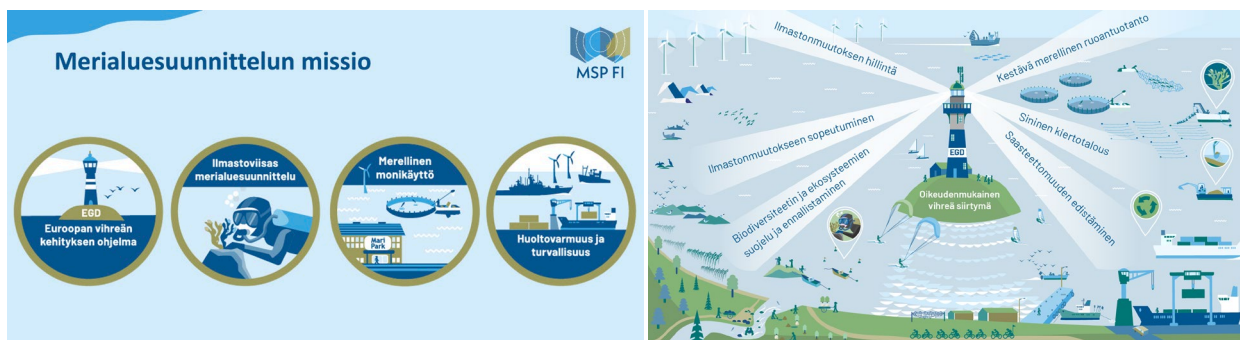
Merialuesuunnittelun ydinviesti on ”Merialuesuunnittelussa muodostetaan merellisten toimijoiden kesken yhteinen näkemys merialueen kestävästä käytöstä. Merialuesuunnittelun tavoitteena on hyvinvoiva, tuottava ja turvallinen meri. Yhdessä suunnitellen, tulevaa tunnistaen!”

Ydinviesti mukaisesti Suomen merialuesuunnittelun koordinaatio järjesti marraskuussa 2024 ensimmäiset kansalliset MSP (Maritime Spatial Planning) -päivät Helsingissä teemalla Euroopan vihreän kehityksen ohjelma merialueilla. Tilaisuuteen kokoontui laaja joukko merialuesuunnittelun sidosryhmiä keskustelemaan ohjelman asettamien tavoitteiden yhteyksistä merialuesuunnitteluun. Päivien aikana kuultiin esityksiä:

- Euroopan vihreän kehityksen ohjelman ja merialuesuunnittelun yhteyksistä,
- merenhoidon ja merialuesuunnittelun synergieista hyvän tilan tavoitteiden edistämisessä,
- merituulivoiman biodiversiteettivaikutusten tietopuutteista,
- kalastuksen haasteista ja merellisten toimialojen yhteensovittamisesta.

Merialuesuunnittelun tärkeä, mutta haastava tehtävä eri intressien yhteen tuomisessa ja sidosryhmien yhdenvertaisessa huomioinnissa tunnistettiin yhteisesti. Merialuesuunnittelulta toivottiinkin roolia rinnakkaisten prosessien koordinoinnissa. Päivillä myös kirkastettiin suunnittelun missiota edistää: kestävää sinistä taloutta, kestävää luonnonvarojen käyttöä sekä meriympäristön hyvän tilan saavuttamista. Merialuesuunnittelun toisen kierroksen läpileikkaavat teemat ovat

- Euroopan vihreän kehityksen ohjelma
- Merellinen monikäyttö
- Merellisten toimialojen huoltovarmuus ja merialueen kokonaisturvallisuus
- Ilmastoviisas merialuesuunnittelu

Ensimmäiset MSP-päivät toimivat Merenkäytön visio -vaiheen käynnistyksenä. Työ jatkuu keväällä kansallisissa ja alueellisissa sektorikohtaisissa työpajoissa viranomaisten, asiantuntijoiden ja sidosryhmien kanssa. Syksyllä järjestettävissä vuorovaikutusfoorumeissa kohtautetaan merelliset toimialat.

[Merialuesuunnittelun toisen kierroksen vuorovaikutussuunnitelma](#)

Uudistuneet nettisivut: www.merialuesuunnittelu.fi

Rannikon maakuntien liittojen yhteinen merialuesuunnittelu-yhteistyön koordinaattori Mari Pohja-Mykrä siirtyi vuoden alussa ympäristöministeriöön. Uudeksi koordinaattoriksi valittu Essi Kärpjoki aloittaa 1.3.2025.

Lisätietoja:

Erikoissuunnittelija Timo Juvonen, puh. 040 829 5543

Suunnittelujohtaja Heikki Saarento, puh. 040 720 3056

Vedyn kansallisen runkoverkon päivitys ja kysely maankäytön suunnittelijoille

Gasgrid päivitti vedyn kansallisen runkoverkon reittivaihtoehdot marraskuun lopussa, ja lähetti niistä kyselyn kuntien ja maakuntien liittojen maankäytön suunnittelijoille 11.12.2024. Vastaamisen määräaika verkkokarttakyselyyn oli 17.1.2025. Gasgrid tarvitsee maankäytön edustajien teknisiä kommentteja reittivaihtoehdojen viimeistelyä varten, jotta suunnitteluprosessi voi edetä ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn.

Päivitetyt reittivaihtoehdot ja kolmitasoinen vetyverkosto

Varsinais-Suomessa reitit olivat muuttuneet verrattuna kesän 2024 aiempiin versioihin. Aiempi läntinen rannikkoreitti sekä kaksi vaihtoehtoista haaraa Turusta itään olivat pelkistyneet kahdeksi itäiseksi haaraksi Alastarolta Hankoon tai Inkooseen päin ja toisaalta Naantalista Loimaalle. Katso kartat alla. Myös tämän viimeisimmän päivityksen reittivaihtoehtoja tullaan vielä muokkaamaan ja karsimaan edelleen. Kokonaisuutena vetyverkosto tulee olemaan kolmitasoinen: nyt kommentoitava kansallinen runkoverkko täydentyy myöhemmin paikallisilla jakeluverkoilla, ja laajemmin se kytkeytyy EU:n Itämeren vetyverkostoihin.

Gasgridin suunnitteluperiaatteet

Reittimuutokset Varsinais-Suomessa johtuvat ennen muuta Itämeren vetyverkkojen päivittyneistä mairinnousupisteistä, mutta toisekseen myös yrityksille suunnatun markkinakyselyn tuloksista. Lisäksi Gasgrid huomioi suunnittelussaan tuulivoiman, sähköverkon, hiilidioksidin tuotantopisteet, metaaniverkon, rataverkon ja satamat sekä maankäytön vakiot rajaavat tekijät, kuten luonnonsuojelualueet.

Gasgridin markkinakysely yksityisille vetytaloustoimijoille on ollut avoinna keväästä saakka. Markkinakyselyn avulla reittiä pyritään optimoimaan vetytalouden potentiaalisimmille tuotannon ja kulutuksen alueille. Gasgrid ja Business Turku ovat tiedottaneet kyselystä, mutta Varsinais-Suomesta on silti ilmoitettu verrattain vähän vetytaloushankkeita. Niitä on kuitenkin vireillä useita erityisesti Turun kaupunkiseudulla.

Maakuntakaava

Varsinais-Suomen maakuntakaava mahdollistaa vetyreittilinjaukset pääosin, ja runkolinja tullaan huomioimaan uudella kaasulinjamerkinnällä myös nyt käynnissä olevassa vesien ja voimien vaihemaakuntakaavatyössä. Reitillä on silti jonkin verran myös haastavia päällekkäisyyksiä ja risteämiä, mutta niistä valtaosa voitaneen ratkaista huolellisessa tarkentuvassa suunnittelussa. Myös muutamia selviä ristiriitoja tunnistettiin suhteessa maakuntakaavamerkintöihin, ja linjausta esitettiin hienosäädettäväksi niiden osalta. Gasgridin suunnittelua kiitetään luonnonsuojelualueiden ja metsämaan välttämisestä. Reitti on pyritty kohdentamaan peltoaloille, joilla haitat ovat vähäisimpiä ja maanviljely voi jatkua. Taajama-alueilla sovelletaan toistaiseksi maakaasun määräyksiä. Suojaetäisyydet juuri vedylle tulevat kuitenkin vielä täsmentymään, sillä vety on maakaasua räjähtävämpää ja syttyvämpää.

Gasgridin reittisuunnittelua pidetään kokonaisuutena myönteisenä Varsinais-Suomelle, erityisesti Turun kaupunkiseudun, Loimaan seudun ja Salon seudun kannoilta. Teollisen mittakaavan jalostavan vetytalouden kehityspotentiaali on erityisen vahvaa Turun kaupunkiseudulla neljän korkeakoulun tarjoaman osaamisen, logistiikan ja investointimahdollisuuksien vuoksi. Yhteys olisi tärkeä saada jo kaasuverkon ensi vaiheessa. Myös maakunnan läntisiä osia ja niiden vetytalousmahdollisuuksia tulee kuitenkin jatkossa selvittää ja tukea.

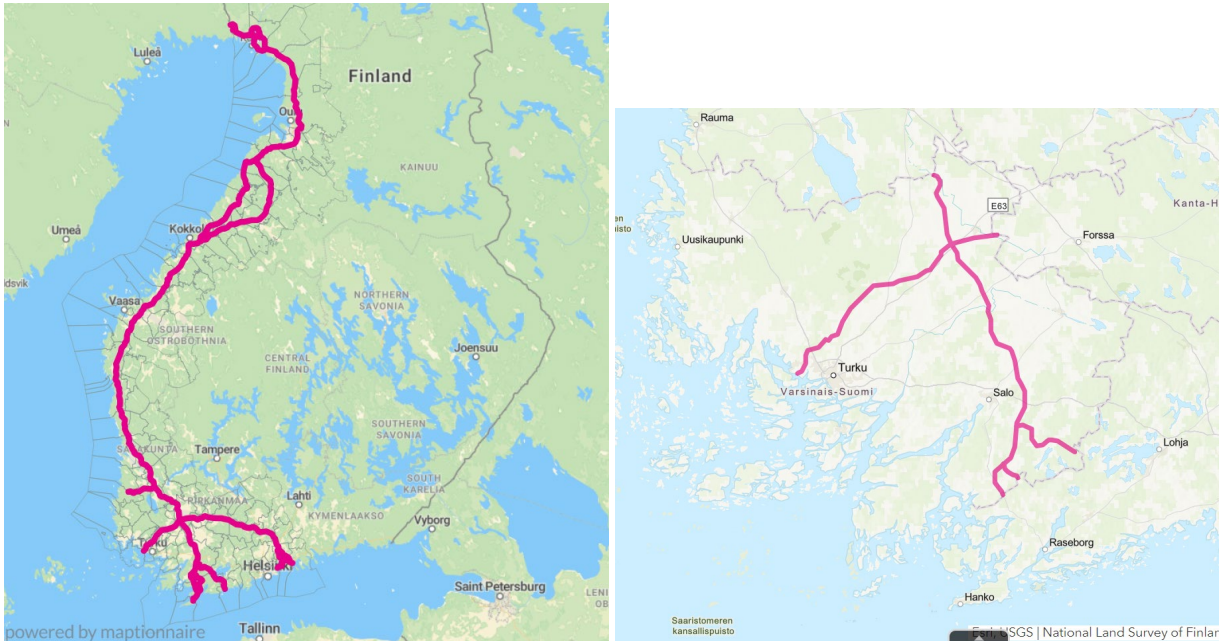
Suunnitteluprosessi ja vuorovaikutus jatkuu

Vuoropuhelu ja suunnitelmien tarkentaminen jatkuvat Gasgridin ja kuntien välillä ensin kyselyyn liittyvien palautepalavereiden muodossa. Maankäytön suunnittelun kannalta seuraava vaihe on ympäristövaikutusten arviointimenettely. Kuntia kannustetaan osallistumaan vuorovaikutukseen ja kehittämään alueidensa vetytaloustoimijoita vastamaan Gasgridin markkinakyselyyn.

Taustoitusta ajankohtaiseen keskusteluun

Ajankohtaisen runkoverkkokeskustelun taustalla koko maassa kannattaa huomata myös, että vihreän vetytalouden viriäminen eri puolilla ei välttämättä tarvitse juuri runkoverkkoa aivan ensi vaiheessaan: monet laitokset tuottavat tarvitsemansa vedyn itse vedestä elektrolyysillä ja kriittisenä tekijänä on tällöin sähkönsaanti. Lopputuotteina ovat puolestaan jatkojalosteet, kuten esimerkiksi ammoniakki tai metanoli Naantalin suurissa hankkeissa. Kaasumaista ja nesteytettyä vetyä voidaan kuljettaa myös konteissa, trailereissa ja pulloissa laivoilla, rautateillä ja maanteillä. Myöhemmin vedyn runkoverkko mahdollistaa synergisen teollisen mittakaavan toiminnan ja alueellisen erikoistumisen. Se tulee täydentämään Suomen ja Pohjois-Euroopan energiajärjestelmää sähköä tehokkaampana energian siirtämisen ja varastoinnin elementtinä.

Alla kartat Gasgridin vedyn runkoverkon reittivaihtoehdoista 27.11.2024 koko maassa ja tarkemmin Varsinais-Suomessa:

Lisätietoja: Erikoissuunnittelija Kristina Karppi, puh. 040 779 0481

Kuukauden puheenaihe -infotilaisuudet luottamushenkilöille keväällä 2025

Varsinais-Suomen liitto järjestää keväällä 2025 Kuukauden puheenaihe -infowebinaareja, joissa käsitellään maakunnassamme ajankohtaisia teemoja. Iltatilaisuuksissa on tiivis, 30 minuutin asiantuntija-alustus sekä mahdollisuus keskusteluun. Tavoitteena on tarjota luottamushenkilöille ajankohtaista tietoa kompaktissa ja helposti jaettavassa muodossa.

Ajankohtaisinfot on suunnattu erityisesti maakuntahallituksen ja -valtuuston jäsenille ja varajäsenille. Puolueiden piirijärjestöjen kautta kutsu välitetään myös kuntavaaliehdokkaille. Tilaisuudet

järjestetään klo 17–18, kutsut ja ilmoittautumisohjeet lähetetään sähköpostitse. Tilaisuudet ovat vapaaehtoisia eikä niistä makseta kokouspalkkiota.

Kevään 2025 ajankohtaisinfot:

- 5.2. Liikenne ja Länsirata – Miten kehitämme saavutettavuutta ja kestäväää liikkumista?
- 5.3. Saaristomeri huolesta hyödyksi – Kuinka turvaamme ainutlaatuisen luontomme tuleville sukupolville?
- 21.5. Maakuntastrategia – Mitkä ovat alueemme pitkän aikavälin tavoitteet?
- 11.6. Maakuntakaavoituksen tasot ja päivitysprosessi, energiateema – Miten suunnittelemme alueemme kasvua ja kestäväää kehitystä?

Lisätiedot:

vt. edunvalvontajohtaja Malla Rannikko-Laine, p. 040 721 3429

erikoissuunnittelija Maiju Oikarinen, p. 040 529 9411

Varsinais-Suomen yritysten liikevaihto kasvussa

Varsinais-Suomen yritysten liikevaihdon kehitys oli kasvussa vuoden 2024 kolmannella neljänneksellä. Kaikkien yritysten liikevaihto oli kolme prosenttia edellisen vuoden vastaavaa tasoa korkeampi, ja myös liikevaihdon kehitystrendi on ollut kasvussa. Varsinais-Suomen kehitys oli päinvastainen kuin koko maassa, jossa liikevaihdon kehitys on laskenut vuodesta 2022 saakka.

Seuratuista aloista voimakkaimmin kasvoivat teollisuuden alat, erityisesti lääkekehitys ja teknologiateollisuus meriteollisuuden vauhdittamana. Myös palvelujen liikevaihto oli kasvussa. Vaikka kasvuvauhti jäi jälkeen teollisuudesta, oli erityisesti luovien alojen, sote-palvelujen ja liike-elämän palvelujen kasvu voimakasta. Myös ICT-alan liikevaihdon trendikehitys kasvoi vahvasti, vaikka viime vuoden kolmannen neljänneksen kasvuprosentti jäi maltilliseksi.

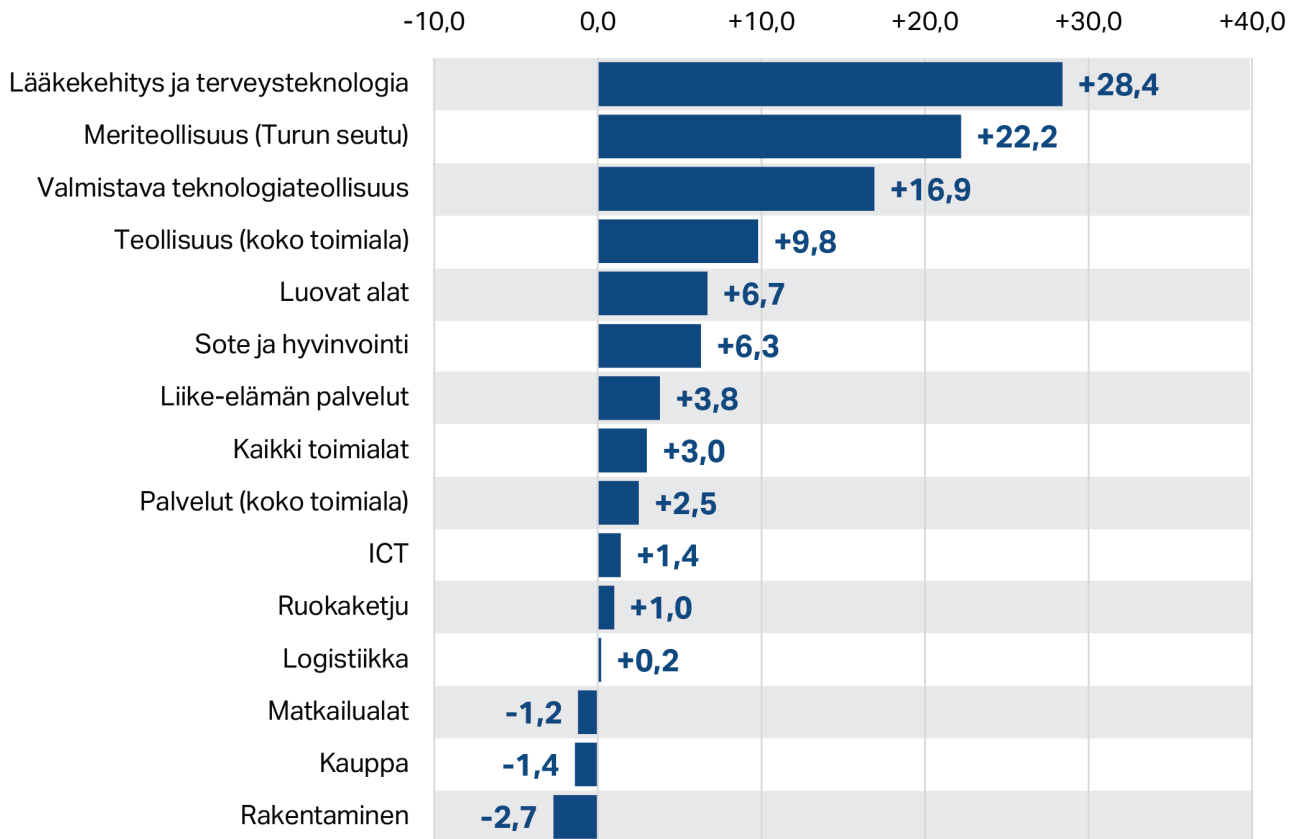
Päätoimialoista liikevaihdon kehitys on selvästi alavireistä vain kaupan ja rakentamisen aloilla. Erityisesti rakentamisen liikevaihto on yhä selvässä miinuksella, vaikka alan trendikehityksessä tapahtui vuoden alussa hetkellinen nousu ylöspäin. Matkailualalla liikevaihdon trendikehitys on ollut jo muutaman vuoden ajan tasaista nopean koronaalpymisen jälkeen.

Seutukunnittain tarkasteltuna Salon seudun yritysten liikevaihto on kehittynyt erityisen suotuisasti vuoden 2024 aikana. Salon seudun yritysten liikevaihto kasvoi viime vuoden kolmannella neljänneksellä 12 %. Myös Vakka-Suomessa liikevaihto oli lähes 10 % kasvussa. Turun seudun yritysten tuotanto kasvoi hieman koko maakunnan tasoa hitaammin. Sen sijaan Loimaan seudulla ja erityisesti Turunmaalla yritysten liikevaihdon trendikehitys oli laskussa.

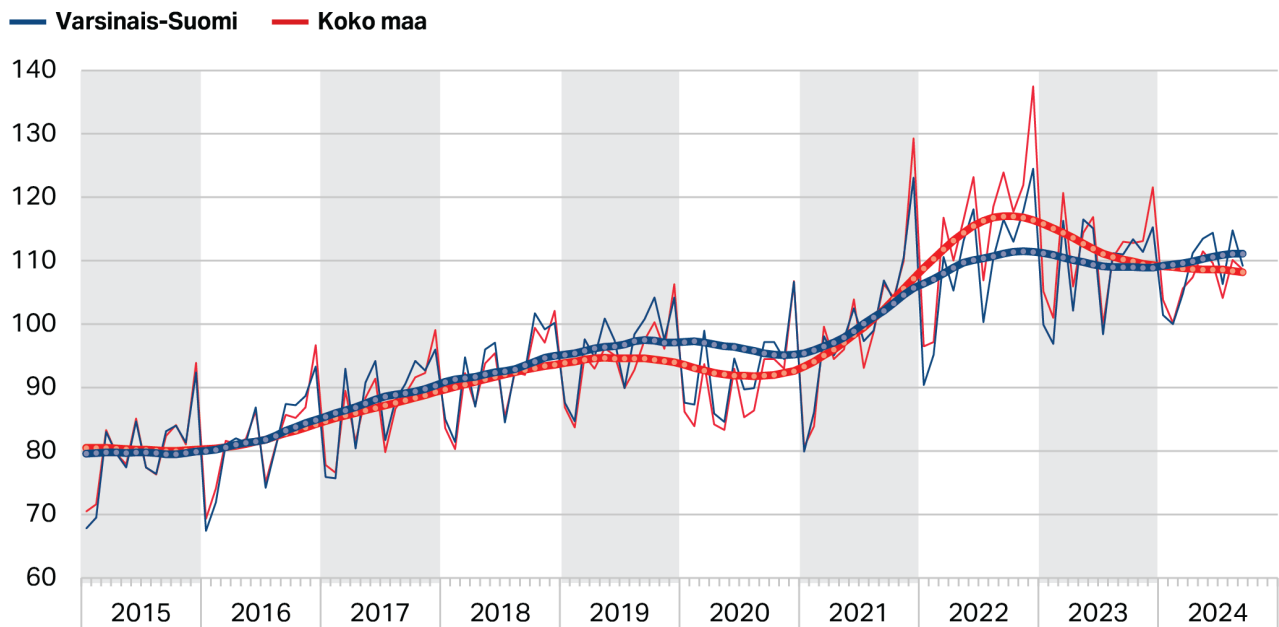
Varsinais-Suomen liitossa seurataan yritysten suhdannekehitystä kahdesti vuodessa. Seuranta perustuu Varsinais-Suomen liiton hankkimiin päätoimialojen suhdannetietoihin sekä Varsinais-Suomen Ennakointiakatemian hankkimiin täydentäviin toimialoihin. Suhdannekuvaajat löytyvät ajantasaisina myös Lounaistiedon tilastopalvelusta.

Lisätietoja: tietopalvelupäällikkö Antti Vasanen, puh. 050 410 2294

Varsinais-Suomen yritysten liikevaihdon vuosimuutos (Q3/2024, %)

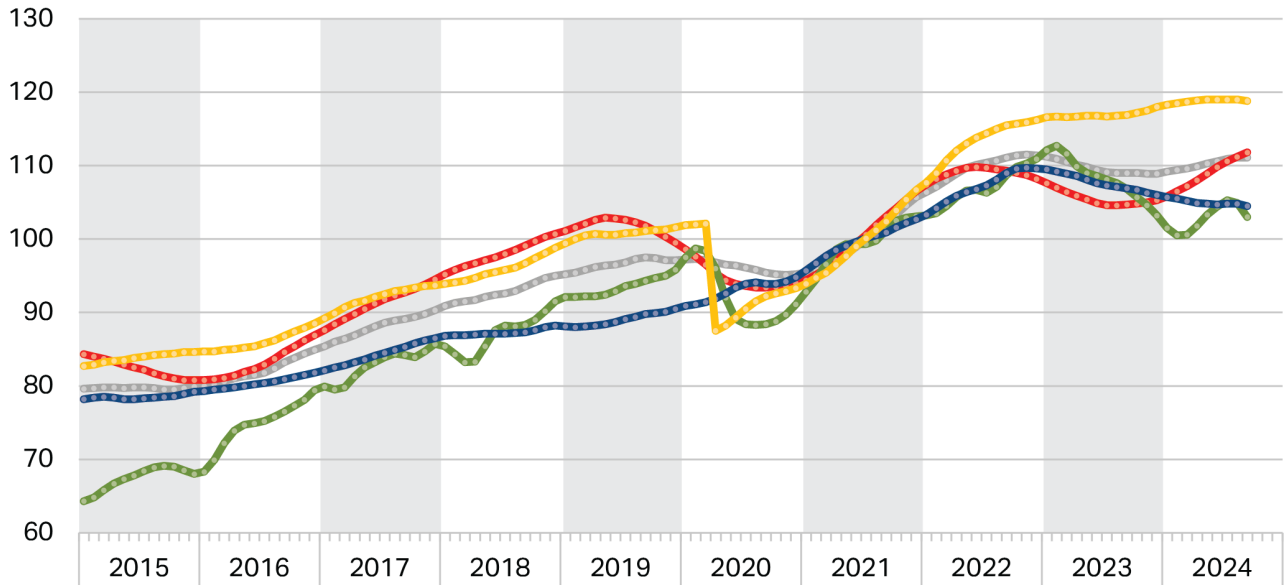

Yritysten liikevaihdon trendikehitys (ohut viiva sisältää kausivaihtelun, 2021=100)

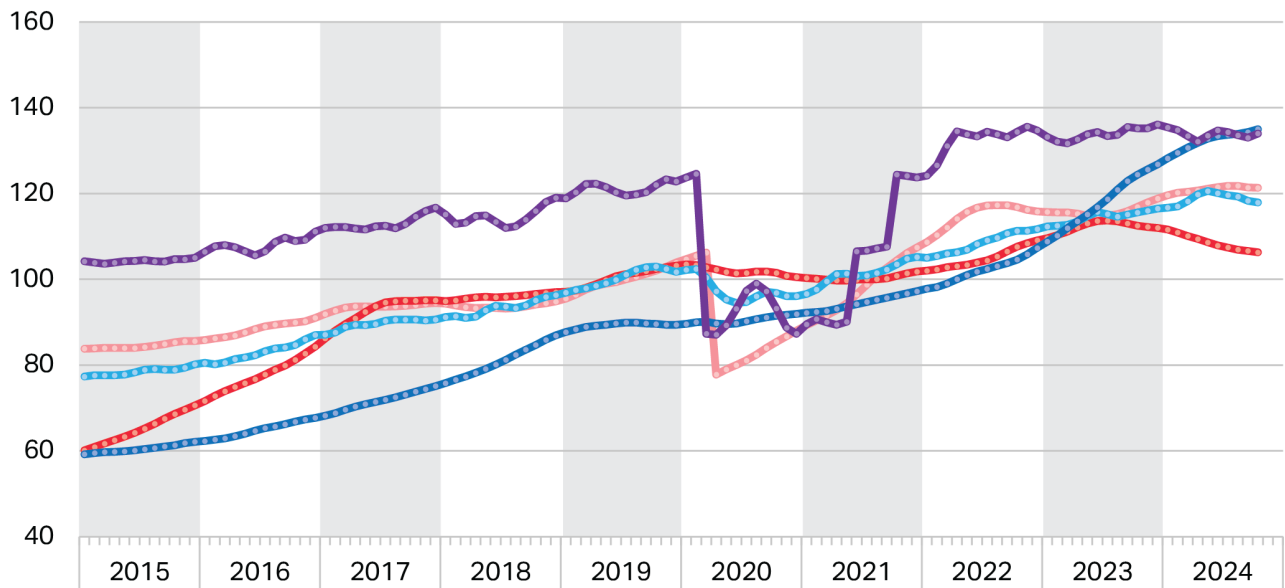
Varsinais-Suomen yritysten liikevaihdon kehitys (trendisarja, 2021=100)

— Teollisuus — Rakentaminen — Kauppa — Palvelut — Kaikki toimialat

Varsinais-Suomen yritysten liikevaihdon kehitys (trendisarja, 2021=100)

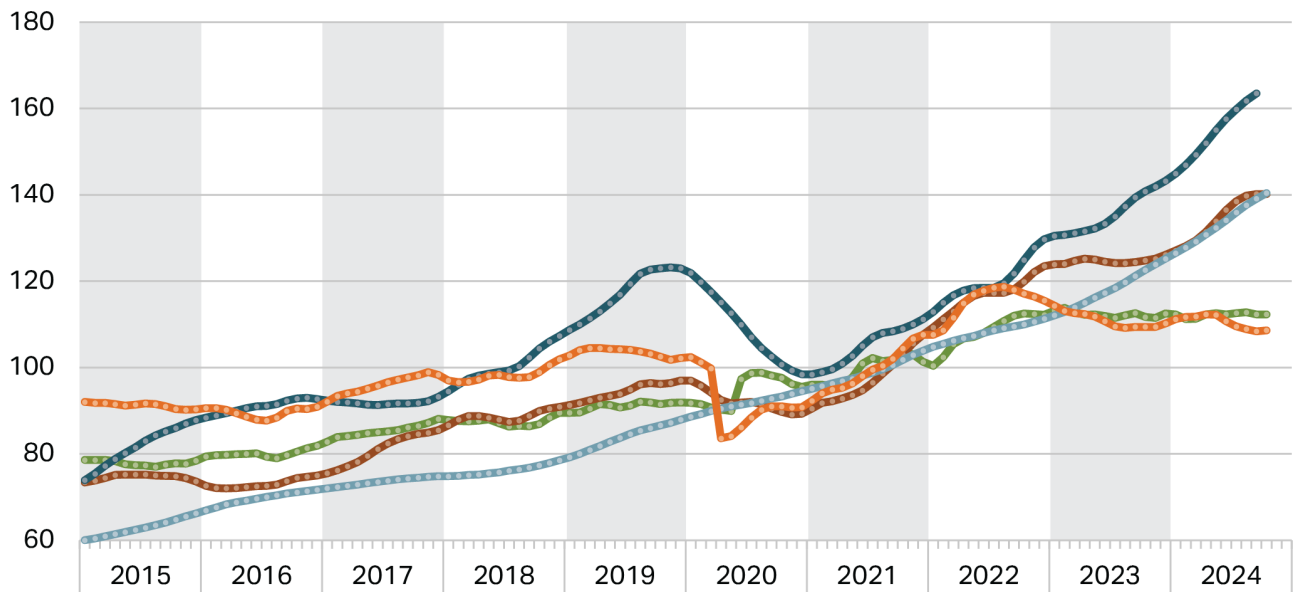
— Sote ja hyvinvointi — Luovat alat — Matkailu — Liike-elämän palvelut — ICT

Varsinais-Suomen yritysten liikevaihdon kehitys (trendisarja, 2021=100)

Meriteollisuus (Turun seutu) Lääkekehitys ja terveysteknologia Ruokaketju Logistiikka
Valmistava teknologiatoiminta

Yritysten liikevaihdon seutukunnittain (trendisarja, 2021=100)

Turun seutu Salon seutu Loimaan seutu Vakka-Suomi Turunmaa Varsinais-Suomi

